

EDINOST

Izhaja vsak dan zjutraj, tudi ob nedeljah in praznikih. — Uredništvo: Ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadst. — Dopisi naj se pošiljajo direktno v uredništvo. — Nežalostno pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. — Izdajatelj in odgovorni urednik: Štefan Godina. — Lastnik konsorcijske listne družbe: Tiskarna "Edinost". — Telefon uredništva in uprave: 577. — Naročnina: Znaša: Za leto 1918 K 40,—, pol leta K 20,—, tri mesece K 10,— za nedeljsko izdajo za leto 1918 K 8,—, pol leta K 4,—. — Posamezna številka v Trstu in okolici: 10 vinarjev.

Posamezne številke zastarele 20 vjn. Oglasi trgovcev in obrtnikov nim po 10 vjn; obrtniki, zahvale, poslanice, vabila, oglasi denarnih zavodov: 20 vjn; oglasi v tekstu lista do pet vrn K 20,—; vsaka nadaljnja vrsta K 2,—. Mali oglasi po 6 vjn. beseda, najmanj po 60 vjn. Oglase sprejema inšerati oddelček "Edinosti". Naročnina in reklamacije se pošiljajo upravi listu. — Plačuje se izključno le upravi "Edinosti". — Uprava in inšerati oddelček se nahajata v ulici sv. Frančiška Asiškega št. 20. Poštohranišnični račun št. 841.853. — Posamezna številka izven Trsta in okolice: 12 vinarjev.

ZVEZNA ARMADNA POROČILA. AVSTRIJSKO.

DUNAJ, 5. (Kor.) Uradno se razglša: 5. septembra 1918.

Italijansko bojišče. — V okolišču Corna in vzhodno Monte Pertica so podjetja naših napadnih čet dovedla do polnega uspeha. V Sedmih občinah in ob Pivai smo izločili sovražne izvidne položaje.

Albanija. — Položaj je neizpremenjen.

Načelnik generalnega štaba.

NEMSKO.

BEROLIN, 5. (Woff.) Veliki glavni stan, 5. septembra 1918.

Zapadno bojišče. — Armada kraljeviča Uprehta: Med Ypernom in La Bassée je sovražnik pritisnil za namil proti našim novim črtam. V predozemlju pušeni oddelki so se po povelju umaknili v re nove črte. Pri Wytschaete smo zavrnili dolge sovražne napade. Med Scarpo in Sommo je sovražnik tipal proti našim novim črtam. Pohotni boji z našimi zavarovalnimi oddelki. Ob Sommi topovsko delovanje. Med Sommo in Olso smo nadaljevali 26. avgusta iz okolišja Roye pričetno gibanje ter se predzadno noč brez boja ločili od sovražnika. Ob sovražniku pušeni zadnje straže so včeraj popolnoma počasi sledile. Sovražnik je zvečer s slabimi deli dosegel nekako črto Vovenes—Gulscard—Apilly. V ailettski nizini smo zavrnili sovražne sunke. Ravno tako so se izločili močni sovražni napadi tik južno Ailette pri Terny—Sornju, Clamesyju in Bucy le Longu. Podnarodnik Schvele 9. baterije poljskega topniškega polka št. 92 je tu pri zadnjih bojih uničil osem oklopov. — Armada nemškega cesarjeviča: Vzhodno Soissons smo odnehnili obrambo od Veste. Kretanje smo izvedli po načrtu in nemočno po sovražniku. — Včeraj smo sesireli 32 sovražnih letal.

BEROLIN, 5. (Kor.) Večerno poročilo. Bojno delovanje je ostalo omejeno na manjše boje v predozemlju naših novih postojank.

Prvi generalni kvartirništer pl. Ludendorff.

SOVRAŽNA URADNA POROČILA.

Italijansko uradno poročilo.

4. sept. — Včeraj popoldne je napadel sovražnik z močnimi kolonami po daljši artiljerijski pripravi severno doline Noce iz vzhoda naše postojanke južno od Monte Mantello; napadi so bili ustavljeni po naših baterijah s težkimi izstrelki. Nekoliko proti severu se je sovražnik, ki je izrazil meho, posrežilo zasesti dve opazovalni točki na grebenu Mantella in na Puoti San Matteo. V lagarški dolini južno Morija in južno Rovereta smo razpršili sovražne oddelke. V asijski nizini in v dolini Brenne je delovalo naše topništvo posebno proti sovražnemu ozadju.

Francosko uradno poročilo.

3. sept. zvečer. — Naši pehotni oddelki so prekoračili Sommo nasproti Benacourtu. Boji proti jugu smo se ustavili v vasi Genory vzhodno Severnega prekopa in smo zajeli 200 ujetnikov. Vzhodno Noyona smo napredovali in dospeli do reba Salencya. Topovski boj je v tem kraju življen. Tekom večeršnjih bojev med Ailetto in Aisno smo ujeli 1200 sovražnikov. Sovražno podjetje v odseku Vourna ni imelo uspeha.

4. sept. popoldne. — Sinoči in tekmo noči so Francozi nadaljevali svoj pritisk na sovražnika vzhodno Severnega prekopa in med Ailetto in Aisno. Francoske čete so zavzele gozd severno-vzhodno Chevillyja in dalje proti jugu Bussy. Sprejeli francoski oddelki so blizu zasledili sovražnika Grisollu. Severno Ailette so Francozi pomaknili svoje črte bližje Concy le Chateauju in Juncourtu. Južno od tod so Francozi napredovali vzhodno Leuryja in so dospeli do robov Clamecyja in Brayeja in so vdrl v Bucy le Long. Stevilo ujetnikov v tem kraju presega 1500. Ob Vesli so Francozi prekoračili reko na več krajih.

Francosko oriljsko poročilo.

2. sept. — Tekom večera 1. septembra so zapadno Vardaria angleške čete strumno napadle in zadržale skupino sovraž. delavcev v bližini Alčak Maleju, pri čemur so zajele približno 50 ujetnikov. Obrdžale so se v zasledenem ozemlju kljub bolgarskim protinapadom, katere so odbile. In prizadele sovražniku težke izgube. Na srbski fronti smo strumno odbili dva sovražna podjetja.

Angleško uradno poročilo.

4. sept., popoldne. — Na fronti manjši boji na raznih krajih. Dospeli smo do vzhodnega roba Vauxa severno Mostlainsa in napredovali nekoliko na drugih točkah. V splošnem so dosegle naše čete črto severnega prekopa in severni rob ceste Arras—Cambrai. Zavzeli smo Ecourt—St. Quentin. V

odseku Lyse smo dosegli nadaljne uspehe včeraj in noč južno in severno reke. Naše čete se bližajo Neuve Chapelleju in Laventieu. Zavzelo so Sailly sur Lys, Nieppe in Leronatin (?).

Angleško oriljsko poročilo.

3. sept. — Zjutraj 2. t. m. je napadel sovražnik, krit po silnem streljanju, naše postojanke, ki smo jih zavzeli zapadno Vardaria dne 1. t. m. Na desnem krilu je sovražnik zamogel doseči naše črte; uia levem krilu smo ga zavrnili z močnim protinapadom. Dne 1. m. in 2. t. m. smo zajeli 66 ujetnikov. Dne 2. t. m. smo sestrelili dve sovražni letali.

Angleško uradno poročilo iz Palestine.

4. sept. — Od 14. avgusta dalje se bojno delovanje v poglavitnem omejuje na bombne polete proti sovražnikovim postojankam na železnici v Hedžo. Patuljski boji vzhodno Jordana in sunki proti sprednjim sovražnikovim črtam. 100 milj severno so arabske bojne sile kralja Hedže nadaljevale s svojimi napadi na železnico v Hedžo. Turški napad proti arabskim bojnim silam pri Abu-naamu je bil odbit z izgubami za sovražnika; pri tem je bilo 50 mož ubitih ali ranjenih, 10 pa ujetih.

Ameriško uradno poročilo.

3. sept. — Razum patuljskih spopadov na veselski fronti in odbitega sovražnega sunka v Loreni ni nič poročati.

Iz Rusije.

Lenjinovo stanje.

MOSKVA, 3. (Kor.) Lenjinovo stanje je zadovoljivo, nevarnost komplikacij pa še ni izključena.

Napad na angleško poslanstvo in angleška vlada.

LONDON, 4. (Kor.) Reuterjev urad izve, da je angleška vlada povodom napada boljševikov na angleške podnike v Petrogradu sklenila energične korake. — Preteklo soboto so boljševiške čete napadle angleško poslanstvo in so udrele s silo v postopje. Ob vzhodu se je upiral napadu mornarski ataše kapitan Grony. Usmrtil je tri vojake, potem pa je bil umorjen. Truplo so razmesarili in angleškemu duhovniku so prepovedali, da ne sme moliti poleg mrtveca. Poslanstvo je razdelano in vse listine so popolnoma uničene. Sedaj se je bati, da se ponovi enak napad na francosko poslanstvo. Radi tega so pripravili vse za obrambo. Čete so tudi v postopje, kjer so sedaj nahajala francoska mislija, udrele s silo, toda vse listine so bile že preje spravljene na varen kraj. Nekaj Francozov je bilo aretiranih. Boljševiki so hujškal družal k splošnemu klanju Angležev in Francozov: Napad ni prišel nepričakovano. Vse vedenje je vzbudilo pozornost angleške vlade. Že dne 15. avgusta so boljševiške oblasti kazale popolno brezbrzičnost ne samo za lastna zagotovila napram zaveznikom, temveč tudi za predpise mednarod. prava. Osebe angleš. in francoske konzulate je bilo aretirano. Kljub temu, da so posredovali zastopniki nevtralnih vlasti in da je bila izpuščena večina uradnih oseb, se domneva, da se nahaja še nekaj zavezniških državljanov v zaporu. — Angleška vlada je bila začela pogajanja s zastopnikom boljševikov v Londonu. Litvinovom in tudi s posredovanjem nevtralnih zastopnikov v Rusiji. Le-ti so predlagali vrnitev v domovino obojezastanih misli in izmenjavo ostalih zavezniških podnikov v Petrogradu in Moskvi proti boljševikom v Angliji. Pogoji so bili v splošnem sprejeti in fiska vlada je zagotovila prehod zavezniških misli preko Finske. Nato so boljševiki prosili za vrnitev ruskih vojakov iz Francije kot pogoj za vrnitev zavezniških podnikov iz Rusije.

Francoska vlada je pristala na to, da se vrnejo ruski vojak, ako to želijo. Angleška vlada je pokazala dobro voljo s tem, da je poudarila vrnitev 25 Rusov, ki naj jih Litvinov navede, ne da bi bilo treba čakati na formalen odgovor. Teh petindvajset oseb bi imelo danes odpotovati, ako ni bilo sobotnega napada na angleško poslanstvo. Kabinet je sklenil, da pošlje Cicerinu naslednjo brojko: »Dobili smo obvestilo, da je bilo angleško poslanstvo v Petrogradu napadeno, da je bilo kar se je nahajalo v poslopju, uničeno, da je bil kapitan Grony, ki je skušal poslanstvo braniti, umorjen in njegovo truplo na barbaričen način razmesarjeno. Zahtevamo takojšnjo zadoščenja in takojšnje kaznovanje vseh, ki so odgovorni za ta odvratni napad. Ako ruska sovjetska vlada ne bi dala zadoščenja zadoščenja, ali ako bi se izvršilo še več nasilstev proti angleškim podnikom, tedaj bo angleška vlada člane sovjetske vlade osebno delala odgovorne ter vse storila, da se doseže, da jih vseh civiliziranih narodov proglase za izobčene iz človeške družbe in da nikjer ne dobe zatočišča. Po Litvinovu je bilo sovjetski vladi nadalje naznanjeno, da bi bila angleška vlada pripravljena, vse storiti, da zagotovi takojšen povratek uradnih zastopnikov Velike Britanije in ruske sovjetske vlade v njihove dežele. Angleška vlada jamči, da dobe Litvinov in njegove osebe dovoljenje, da takoj odpotujejo v Rusijo, kakor hitro se angleškim uradnikom dovoli, da prestopijo rusko-finsko mejo. Sedaj doznavamo, da je bil 29. avgusta objavljen sklep, po katerem se ukazuje aretacijo vseh angleških in francoskih podnikov med 18. in 46. letom, in da so bili angleški uradniki aretirani vsled nemške obdolžitve, da so snovali zaroto proti sovjetski vladi.

blizu v prvem medaktu. Nost v stranskem žepu svojega fraka neko listino. To mi prinesete. »To bi se dalo pač storiti. »Za to dobite deset louis' orov. Če pa je listina polna bankovcev, je deset louis' orov jako malo. »Vsebuje samo ljubavna pisma, je odgovoril baron. »Ah, razumem, je odvrnil tat smehljaje se. »Vi ste — nesrečen zakonski mož in hočete imeti dokaze. To je z desetimi louis' ovi dobro plačano. »Napravite dobro svojo stvar. »Storim, kar bo le možno. In povrnila sta se v orkester.

Zgodilo se je, kakor je baron pričakoval in želel. Tat je pristopil k Rafaelu in je spretno izvedel svoje drzno in nevarno podjetje; listnica s sedemnajstimi pisni je prišla v roke barona, ki je dal za to obljubljenih deset louis' orov. Po predstavi je rekel baron Sallucesu:

»Boste sam z Raphaelom; jaz ne pridem. »Ali, listnico naj vam preskrbim? »Ni potrebno. »Stvar ste torej opustili. »Nikakor, ah — listnica je že v mojih rokah. »Je-li to možno? »Tu vidite! In Maubert se je oddaljil smehljaje se.

»Ta človek je vrag!« at je mislil Salluces, ko je bil sam.

XXXXIII. Grem iz obliakov. Urna sestanka se je blizila. Matilda je s pomočjo Justine končno ureljala svojo tujanco tozako, ko je nekdo tiho potrknil na vrata.

»Kdo je?« je vprašala Justina in nek sige je odgovoril:

»Pismo za gospo vojnoglavno. Moč, ki je prinesel pismo, je rekel, naj se odhaja nemudoma. »Sprejmite pismo, Justina, je vokal vojnoglavna in sobarica je ubogala.

CEHOSLOVASKA FRONTA.

AMSTERDAM, 4. (Kor.) Kakor poroča »Allgemein Handelsblatt«, doznava »Daily Mail« iz Harbina, da so se čehoslovške prednje čete od Verhujega Udinskaga, 80 milj vzhodno Bajkalskega jezera, združile ob reki Onom s Semenovimi četami. Poveljnik Čehoslovakov Diderichs, da je že v brzajavni zvezi s Čehoslovaki na oni strani Bajkalskega jezera. Od Pense do Vladivostoka stoji zavezne čete.

Italijani v Sibiriji.

CHIASO, 3. (Kor.) Po londonski vesti agencije Stefani doznava »Daily Mail« iz Tientsina, da je oddelček italijanskih čet za Sibirijo dospel v severno pristanišča.

Amerika priznava Čeho-Slovake kot vojujoče se stranko.

WASHINGTON, 3. (Reuter.) Državni tajnik Lansing objavlja naslednje noto: Ker so čehoslovške čete pograbile za orožje proti Nemčiji in Avstro-Ogrski, postavili organizirane armade pod častniki lastne narodnosti in v soglasju z napredkom in praksi civiliziranih narodov, in ker Čehoslovaki zasledujejo cilje, katerih uresničenje se je poverilo vrhovni politični avtoriteti Čehoslovakov, narodnemu svetu, priznava vlada Zedinjenih držav, da obstoji vojni stanje med temi tako organiziranimi Čehoslovaki ter Nemčijo in Avstro-Ogrsko. Priznava tudi čehoslovški narodni svet za de facto se vojujoče vlado, ki je upravičena voditi vojaške in politične stvari Čehoslovakov. Vlada Zedinjenih držav izjavlja nadalje, da je pripravljena, formalno stopiti v odnose z omenjeno čehoslovško vlado v svrhu vojevanja proti skupnemu sovražniku.

Hindenburg proti maledužnežem.

BEROLIN, 4. (Kor.) Vojni maršal pl. Hindenburg je izdal razglas, v katerem je rečen: »Stojimo v težkem boju s svojimi sovražniki. Ako bi številna premoč sama zajamčila zmago, bi Nemčija že davno ležala sirta na tleh. Toda sovražnik zna, da nas duh, ki preveča naše čete in naše prebivalstvo, dela nepremagljive. Zato je poleg boja proti nemškemu orožju prišel tudi boj proti nemškemu duhu. Vojno proti našemu duhu vodi sovražnik z različnimi sredstvi. Našo fronto obsipa z bobnjačim ognjem tiskanega papirja. Naši vojniki na zapadni fronti so teh sovražnih letakov mala meseca oddali 84.000, junija, 120.000 in julija 500.000. Sovražnik hoče predvsem zastupiti tudi duh v domovini. Brez slutnje vsrkavajo tisoči vase ta strup. Tisočim se breme, ki jim ga je itak nalagala vojna, s tem še povečuje. Vsi ti pišči potem o svojih dvomih zopet na fronto, in Wilson, Lloyd George in Clemenceau si manje roke. Sovražnik duh domovine tudi drugade se napada. Razširjajo se najneumnostneje vesti. Tudi ta strup vpliva na prebivalstvo ter se steka v misli na fronto. Maledužnež sovražnik ustrahuje.

Izsilili smo si na vzhodu mir ter smo močni dovolj, da storimo to tudi na zapadu vključ Amerikancem, ali biti moramo močni in edini. To je, proti čemur se bori sovražnik s svojimi govornicami. Okle končuje: »Zato, nemška vojska in nemška domovina, ako Vam pride pred oči ali ušesa kak tak otrov v obliki letaka ali savorice, tedaj pomislite, da prihaja od sovražnika. Ako naletiš na koga, ki je sicer po imenu in poreklu Nemec, ki pa po svojem bistvu stoji v sovražnem taboru, potem ga drži daleč proč od sebe in zaničaj ga. Postavi ga na samoti oter, da ga bo zaničeval tudi vsak drugi pravi Nemec. Varni se, nemška vojska in nemška domovina! Veliki glavni stan, 2. sept. 1918.

pl. Hindenburg, gfm.

Hetman Skoropadski v Berolinu.

BEROLIN, 5. (Kor.) Hetman Ukrajine je posetil danes dopolne državnega kancelarja grofa Hertlinga ter državnega tajnika za vnanje zadeve barona von dem Busche. Ukrajinski poslanik je priredil hetmanu na čast zajutrek. Danes zvečer se general Skoropadski odzove vabilu državnega kancelarja na večerjo, čemur se pridruži večji sprejem.

Število ameriških čet na frontah.

WASHINGTON, 4. (Reuter. — Kor.) Načelnik generalnega štaba, general March, naznanja danes: Število ameriških čet, ki so bile do 31. avgusta odposlane na inozemski ronte, vstevši Sibirijo, znaša preko 1.600.000.

Angleški strokovni kongres.

DERBY, 4. (Reuter. — Kor.) Strokovni kongres je sprejel predlog v prilog znižanju delovnega časa v vseh obratih na 48 ur na teden brez znižanja medz. Predlagan in sprejet je bil dodaten predlog v prilog delovnega časa 44 ur na teden, nadalje predlog, da se sistematično prekourno delo proglasi za nezakonito ter se prekourno delo do 40 ur na teden 32 ur na mesec. Sprejet je bil nadalje predlog v korist dolžbi, da osebe pod 18 leti ne smejo opravljati prekournega dela. Kongres je zahteval nadalje primerno zastopstvo na

mirovni konferenci. Vlado pozivlja kongres, da prične mirovna pogajanja, kakor hitro sovražnik, bodisi prostovoljno bodisi prisiljen, izprazni Francijo in Belgijo, ter izjavlja, da je internacionala najboljša jamstvo za svetovni mir.

LONDON, 4. (Reuter. — Kor.) Strokovni kongres v Derbyju je z veljkansko večino sprejel resolucijo v kateri se pozivljajo delavske stranke osrednjih vlasti, da v odgovor vojnim ciljem zavzniskih narodov naznanijo svoje vojne cilje.

Trutnovsko okrožno sodišče.

DUNAJ, 5. (Kor.) »Wiener Zeitung« objavlja narredo justičnega ministra, po kateri prične trutnovsko okrožno sodišče svoje uradno poslovanje 1. januarja 1919.

Trst — življenjska potreba Jugoslavije.

Dr. Tuma je zopet enkrat menjal svoje nazore. Še junija meseca je v »Laboratoru« o tržaškem vprašanju razvijal nazore, ki so toliko v slovenskem, kolikor v laškem taboru vzbujali precej začudenja, ker so stali v očitem protislovju ne samo s splošnim jugoslovanskim stališčem, temveč, kakor je dr. Rybář dokazal v našem listu, posebno s Tumovimi prejšnjimi, lastnimi izjavami o tem vprašanju. V »Laboratoru« je Tuma povdarjal čisti, več nego dvatisočletni laški značaj mesta tržaškega in reklamiral za ta laški značaj mesta tržaškega in za ta laški Trst pravico, da se potoni samoodločevanja popolnoma odcepi od svojega slovenskega zaledja.

Lahi, zlasti pa laški socialisti, so — takrat slavili Tuma kot edinega pravičnega Slovenca in so mu njegovo brošuro iz l. 1907 »Jugoslovanska ideja in Slovenec« milostno odpustili kot zmoto iz njegove nacionalistične dobe. Sodrugi Passigli pa je izrazil njegov članek za izredno oduren napad na našo narodno stranko.

Kaj porečejo gospodje pri »Laboratoru« sedaj, če prečitajo Tumov članek o Trstu, ki je ravniokar izšel v zadnji številki soc. mesečnika »Der Kampf«?

Tuma se je to zopet povrnil »ai suoi antichi amori« in se je izrekel za rešitev tega vprašanja, ki odgovarja do pličice našemu stališču, a nasprotuje v vsakem oziru znanemu sklepu zaupnikov laške socialne demokracije.

Pa naj govori dr. Tuma sam! Po zanimivem zgodovinskem pregledu zaključuje: »Trstu je bil vlad industrijskega v dveh desetletjih odvzet njegov izključno laški značaj in nacionalno pretežje tvorijo 40.000 iz Italije došli naseljenecv: renjiki!... »Razvoj Trsta v tistem hipu, ko se loči od Italije, dokazuje jasno, da je Trst zemljepisno, gospodarski, etnografski in politični vezan na Jadransko-podonavsko monarhijo. »Potem dokazuje, kako sta Trst in Benetke rivalizirali in nadaljuje:

»Benetke združuje Italija, Trst Avstrija. »Povsem dobro sodi Scotus Viator: »Ako ostanejo Benetke same pri Italiji, potem ostane razvoj obeh mest, Benetk in Trsta, enakomerno zagotovljen. Ako se pa obe mesti združita v eni državi, potem morajo Benetke za slučaj združitve v Avstrijo propasti na korist Trsta, za slučaj združitve obeh mest v Italijo pa Trst na korist Benetk. Pri obeh mestih gre torej za eksistenčno vprašanje: gre za boj na življenje in smrt. S posestjo Trsta postane Italija trgovski gospodar podonavske države; tej bi ostal le izhod na Solun. »Z ustanovitvijo jugoslovanske države ob združenju Slovencev, Hrvatov in Srbov se ločijo Avstrija, Ogrska in Nemčija od Adrije, Italija pa od Balkana. Konkurenca največjih srednjeevropskih držav se preko jugoslovanske skupine ustavlja, ali posreduje.

Domache prebivalstvo na vzhodni obali Adrije, na Krasu, ob Dravi, Savi, Moravi in Spodnji Donavi more z druge strani priti do veljave in razvijati samostojno nacionalno bitje le z ustvaritvijo nacionalne in gospodarske jugoslovanske državne skupine. Vprašanje Trsta postaja s tem eminentno evropsko, gospodarsko, nacionalno in politično vprašanje. Prepustitev Trsta Italiji odrezuje Avstrijo-Nemčijo od Adrije in daje istočasno Italiji svoboden pristop na Balkan. Jugoslovanska državna skupina brez Trsta je truplo brez rednega krvnega obtoka. Posest Trsta za Italijo zahteva nepogojno zavarovanje vse Adrije zanj, torej posest Pule, Dalmacije in Valone. Zato je državna razvojna možnost jugoslovanske skupine vezana na posest Trsta. Z druge strani se jugoslovanska skupina ne more vzdržati in ne more priti do razvoja, za črtanega po naravi, brez najožjega priključenja k velikim gospodarskim skupinam alpskih, sudetskih, podonavskih in karpatskih dežel. Ravno vsled posesti Trsta je jugoslovanska kot jadranska skupina vezana na alpsko, podonavsko in sudetsko državo. Trst postane naravna gospodarska vez med jugoslovansko državno skupino in alpsko, podonavsko, sudetsko in karpatsko državo. Ako postavi Italija svojo nogo čez Adrijo na Balkan, potem je stalen mir v srednji in južni Evropi nemogoč, ker spori med balkanskimi državami z imperijalistično državo in pritisk podonavske države in Velike Nemčije s severa leže neizogibno v nacionalnem, gospodarskem in političnem razvoju. Italijo treba torej z njeno potrebo po gospo-

darski ekspanziji in z njenim kolonizatoričnim stremiljenjem po oddajanju svojega prekoštevnege proletarijata napotiti na Afriko in Malo Azijo. »Vprašanje glede Trsta stoji torej v sredi vprašanja stalnega mira; ni to samo vprašanje Italije, Jugoslovani in Avstrije, to je vprašanje celokupne Evrope. Pravila rešitev tega vprašanja pomenja stalen mir ob Adriji, v nasprotnem slučaju stalno nesigurnost srednje- in južneevropskih razmer.

Ako se priznava formalna samoodločevalna pravica narodov, potem pripadeta Trst in jadranska vzhodna obala tistemu narodu, ki prebiva na vsem ozemlju kompaktno in ki potrebuje Trst in Adrijo za svoj naravni razvoj. Jugoslovanski narod 12 milijonov je dovolj zrel in močan, da prevzame in izpolni svojo veliko zgodovinsko nalogo ob Adriji. Jugoslovanska skupina ob Adriji zasede prehodno deželo med severom in jugom, vzhodom in zapadom. Srednje-evropsko svetovno gospodarstvo se ne more pred njo ustaviti. Z druge strani je Trst vsled 2000-letne kulture še daleč, vključ narodnemu probujenju Slovencev, laško mesto. Rešitev tržaškega vprašanja postaja torej, recimo, solsko vprašanje za pojmovanje formule: samoodločevalna pravica narodov. Kakor individualna svoboda ni še polna neodvisnost, temveč polna pravica občanka in razvoja ob istočasnem varovanju enakih pravic bližnjega; kakor ni mogoča izključna pravica brez okodovanja svojega soseda, tako se mora samoodločevalna pravica narodov pojmovati le v tem višjem smislu, da mora pospeševati razvoj celokupnosti narodov in da ga vsaj ne ovira. Nadrejena višja pravica celokupnosti leži v polnem razvoju svetovnega gospodarstva in največ možni plodovitosti človeškega dela v svrhu blaginje celokupnosti. »Rešitev ob pomešanju narodnih odločkov je torej le možna z višjega načela gospodarstvenosti. Po tem načelu niso merovalni za narodopisni značaj katerega ozemlja vključeni jezikovni in mestilni otoki, temveč kompaktno prebivalstvo na knetih. Sociolog Morgan: »Essai sur les nationalités«, Pariz 1917, je v tem oziru našel najpravišejo formulo: »Mestne kolonije ne morejo priti v poštev pri formiranju katerega naroda, ako niso tesno zvezane s knetskimi kolonijami in ako ne prevajajo enaki narodni element na tem ozemlju. Vsled tega je narodu, ki se ustanavlja, doznačiti tiste predele, v katerih se nahaja v pretežni večini in je treba vzeti za podlago prevajanje stalnega knetskega prebivalstva. Drugačno postopanje bi značilo krivico in bi bodočnost nove države izpostavljalo nevarnostim in motenjem. Ako bi se hoteli držati le zgodovinskih zahtev, bi prišli v očito nasprotstvo z načelom pravičnosti. »Trst je zgodovinsko in narodopisno jezikoven otok od pantiveka, tesno obkrojen od druge narodnosti. Prvotno, za časa Rimljanov, neznatna vojaška kolonija, skozi mnogo stoletij, le malo znatno obalno trgovsko mesto na omejenem tujerodnem ozemlju in nanje vezano, je postala od svojega modernega razvoja sem trgovski emporij alpske podonavske države prvega reda, v čemur nahaja istočasno podlago lastnega gospodarskega obstanka. Trst treba torej ob ustvarjanju nacionalne državne skupine doznačiti tisti skupini, ki jo obdaja kot kompaktno gospodarsko in nacionalno ozemlje, to je: jugoslovanski državni skupini.

Trst je bil ob svoji prostovoljni, v lastnem ekzistenčnem interesu izvršeni priključitvi k Avstriji svobodno mesto; kot svobodno mesto je bil priznan od Avstrije v letu svobode 1848., kot svobodno mesto naj se torej Trst pridruži k kompaktnemu jugoslovanskemu ozemlju, ob zavarovanju narodnega razvoja vseh svojih prebivalcev, kot največji gospodarski emporij, držan od udeleženi velikih državnih gospodarskih skupin. Trst postane po tej rešitvi ob enem vez med nemško, latinsko in slovansko kulturo. V ožjem dotikljaju se te kulture prelinjajo z novimi življenjskimi elementi. Italijansko-jugoslovansko vseučilišče v Trstu bi bilo simbol dveh, ene k drugi stremelju kulturi. Jugoslovani se dobro zavedajo, in zgodovina njihove kulture dokazuje, da latinsko bistvo neizmerno bolj pospešuje njihov narodni razvoj, nego germansko razdirajoče slovansko bistvo. »Tako dr. Tuma! V tem članku se je torej postavil popolnoma na naše stališče: Trst k Jugoslaviji ob samoočelbi umevnem varovanju nacionalnih interesov laškega dela njegovega prebivalstva. Le zlobnost nekdanjih »Piccolovi« in sedanjih »Laboratorjev« urednikov nam je mogla podkati, da hočemo vse Lahe pomesti v morje. Tudi v ogospodarskem oziru nismo nikdar mislili na to, da bi Trst služil kot trgovsko pristanišče za Jugoslavijo; tudi mi seveda želimo, da bi Trst izpolnjeval v svetovnem gospodarskem prometu tisto nalogo, ki mu jo doznajuje njegov zemljepisni položaj. Prav po potrebnem je torej Otonlav v »Demokraciji« povdarjal, da bi moral Trst kot samojugoslovanska luka propasti. Ali ne izvršuje Amsterdam svoje svetovne nalogo vključv temi, da spada k mali Holandiji? Laški socialisti pa se menda sedaj ne bodo več zgražali nad dr. om Wilfanom in njegovim »Sovinizmom«. Vsekakor pri-

PODLISTEK.

Pustolovčevi zapiski.

Roman. Iz francoskega prevedel A. R.

»Tega ne verjem, je nadaljeval baron, kajti, če bi bili začeli spretno, ne bi bili tu z mojim robcem. »Enkrat ni vsikdar. »Torej imate sicer srečnejšo roko? »Ponašam se s tem. Ali — čemu ta vprašanja? »Ker vam imam staviti neki predlog. »Kakega? »Izbrajte. Ali hočete, da boste odvedeni takoj na stražo in boste vsled tega to noč spali na redarstveni prefekaturi, ali pa mi napravite uslugo in zaslužite takoj deset louis' orov? »Uslugo, posebno pa deset louis' orov, mi je ljubše. Kako jih morem zaslužiti? »Greva skupno nazaj v orkester; tam vam označim mladega gospoda, ki se mu pri-

čakujemo od njih jasen odgovor na Tumov članek.

Tisti naši ljudje pa, ki bi iz same obzirnosti proti občutljivosti Italijanov želeli, da bi mi v sedanjem vevlačnem momentu popolnoma molčali o tržaškem vprašanju, sedaj lahko vidijo, kako se niti tak internacionalce, kakor je Tuma, ne zeni- rano javno povedati, kako si on misli rešitve tega vprašanja, četudi je isti v očitem promislju s stališčem njegovih laških so- drugov. Posebno pa priporočamo Tumo- va izjavljanja tistim, katerim je tržaško vprašanje le lokalno vprašanje. Morda se sedaj prepričajo, da je od ugodne rešitve tržaškega vprašanja odvisna razvoja možnost jugoslovanske države, neod- visnost njene trgovine in njene mornari- ce, njen delež na svetovnem gospodar- stvu in prometu; z eno besedo: njen ob- stanek in njena bodočnost!

Razne politične vesti.

Kriza v Banovini. Naš dopisnik nam piše: Kakor znano in kakor ste v zadnjem tednu čitali v vseh naših in drugih novi- nah, se je z največjo gotovostjo pričako- vala kriza v Banovini in odstop bana Mi- halovića na predvečer najbližnjega avdi- en- cija. Mi pa smo od začetka opozarjali čita- telje na neverjetnost teh vesti, in to v glavnem iz razloga, ker nismo mogli ra- zumeti, kako da bi mogla ena kriza več odgovarjati državnim interesom? Danes vam moremo sporočiti, da so se naša pričakovanja uresničila. Uključ včerajšnjim vestem v zagrebških listih o demisi- ji bana Mihalovića na predvečer najbližnjega avdi- en- cija pri kraju, smo informirani, da ban ni podal ostavke, ker ni bilo nikakega po- voda za to, razum — želje g. Wekerle- a in njegovih hrvatskih sodržavnikov — fran- kovcev in gospodarja »Obzora«. Čitate- ljem se bo na prvi pogled čudno zdelo, da v kategorijo frankovcev nečemo tudi »Obzor«, nekdanje glasilo Strossmayerja, Derencina in drugih naših večjih in manj- ših velikanov! Ali, komur bi se zdelo ta informacija neverjetna, naj izvoli vzeti v roko ta list iz zadnjih časov, pak se mora uveriti, da je »Obzor« edini od jugoslo- vanskih listov vzel v zaščito frankovske denuncijante povodom poznanih razkritij, in da je povodom te krize zopet edini ta list zastopal interese, nasprotno onim našega naroda. S tem večim veseljem mo- ramo pozdraviti vedenje druge naše žur- nalistike, ki se je sedaj pokazala na viši- ni, pustivši na strani in pozabivši vse ma- lenkosti strankarske razlike — podpi- rajoč koalicio v sedanji borbi in stoječ jej ob strani. Naravno, da je bil položaj ko- alicije s tem mnogo ojačen, a zato se mo- remo nadejati, da koalicio ne pozabi zo- pet uslug, ki jih je je opozicija izkazala s tem, da je v tej borbi zavarovala boke. In nadejamo se tudi, da se bo koalicio sedaj — ko je je položaj ojačen — znala tudi povzdigniti na višino. Pa naj nas lo- čuje od koalicio manjka, vendar nas ve- seli ta njena zmaga nad bahastim Weker- leom, ki je hotel na nekavališki način zrušiti Mihalovića; veseli nas, da — če že koalicio režim ni znal častno pasti, ko je bila ugodna prilika za to — Madjari nima vsaj tega zadoščenja, da bi je oni zrušili. Za sedaj odpadajo torej vse kom- binacije s Skerlecom, Unkelhäuserjem in Sarkotičem v zvezi z bansko-častjo v Hrvatski. Pravimo: za sedaj, ker ni dvo- ma, da tudi v Banovini se bodo morale stvari skoro spremeniti. In za tedaj se nadejamo, da najdemo v koalicio, kar imamo pričakujemo od nje. — Jugoslovani.

Hussarekove obljube nemškimi radikal- cem. Objavili smo že med brzojavkami vest, da baron Hussarek odločno zanika, da bi bil dal nemškimi radikalcem kake obljube za njihovo glasovanje za začasni proračun. V razgovor z zastopniki Češke- ga Svaza, poslanci Stanjkom, Tusarjem in dr. Franto, ki so ga vprašali, kaj je reeni- ce na teh obljubah, je ministriški predse- dnik izjavil, da ni obljubil nemškimi radi- kalcem ničesar. Trutnovsko okrožno so- dišče da je prevzel od svojega prednika kot izvršeno dejstvo, a zlasti je izrecno zanikal resničnost trditve o namenu raz- delitve češke deželne upravne komisije.

Poslanec Stanjek o federalizaciji. Iz Prage se poroča: Posl. Stanjek je v Lu- hačovicah sprejel urednika nekoga mad- žarskega lista. Kakor poroča »Venkov« je dejal madžarski urednik, da češke zahte- ve po ogrski Slovaki pač ne pomenja- jo samo maksimalnega, temveč tudi opor- tunističnega češki program. Posl. Stanjek je odgovoril, da bi bil češki narod že mo- gel doseči svoje cilje, če bi temu bilo ta- ko. Če bi se hoteli zadovoljiti s federali- zacijo, bi bila ta lahko mogoča. Baron Hussarek hoče isto. Madjari bi bili od leta 1878. sem imeli dovolj časa, da bi bili na- rodnosti, zlasti pa Slovake pridobili za ogrsko državno misel, pa so zamudili ugodni psihološki trenutek. Danes je pre- poznano. Manjšina ne sme ves obvladovati večine.

Federalizacija — »strašilo«! Tako ime- nuje graška »Tagespost« v svoji četrtkov- številk federalizacijo Avstrije, trdeč, da je federalizacija Avsrije, kakor jo zahte- vajo Slovani nemogoča, četudi bi mini- strski predsednik bar. Hussarek pristal nanjo, in sicer nemogoča zato, ker se ne da izvesti preko odpora Nemcev. Za tako izpremembo je treba kvalificirane večine v parlamentu, katera pa je nemogoča tudi s pomočjo nemških socialnih demokra- tov. In ker je našina uvedba federaliza- cije z oktrojem tudi izključena, izgubila torej to »strašilo« svoj učinek. Mogoča bi bila stvar edino le v sporazumu z Nem- ci. Glede Poljske, da bi bila stvar lahka, glede Češke so si mnjenja skoraj naravn- o nasprotna in ta nasprotja so tem večja, čim dalje se gre proti jugu. »Ta- gespost« se tako tolaži, da je misel o fe-

deralizaciji države pač le sredstvo, da bi se odvrgla pozornost Nemcev od obljub, ki im jih je dal ministriški predsednik ob svojem nastopu. »Strašilo« da se ni bati.

Carica s hčerkami tudi umorjena? Pa- riški »Temps« objavlja brzojavko iz Lon- dona, katera pravi, da so bile carica in njene hčere umorjene isti dan kakor car Nikolaj.

Nezadovoljnost nemških nacionalcev z bar. Hussarekom. Nemško-nacionalno časopisje se bavi z obljubami, ki jih je balje dal baron Hussarek Nemcem, zlasti pa nemškimi radikalcem, da jih je pridobil za začasni proračun, ki pa da jih sedaj ne izpolnjuje. Od petih točk, ki so jih vse- bovale njegove obljube, da je doslej iz- polnil samo eno, ki pa jo je prevzel po dr. Seidlerju, namreč trutnovsko okrožno sodišče. Zelo pomembna za češke Nemce da je druga točka, razdelitev češke de- želne agrarne komisije v češko in nem- ško, ki bi se bila morala izvršiti 1. sept., kar se pa ni zgodilo. Nemci so stališi to zahtevo zlasti zato, ker bi bil to nekaj začetek delitve Češke, in nekaj predpo- kladi za ustanovitve posebne kronovne »nemške Češke«, čemur se z vso silo protijo Češi. Tem zagotovitvi postaja stvar pa še za to, ker se sedaj s češke strani zatrjuje z vso odločnostjo, da mini- strski predsednik odločno zanika, da bi bil kedaj Nemcem obljubil kaj takega. Tu na- staja potentakem vprašanje: kdo trdi ne- resnico? Ali nemški radikalki, ki trde, da jim je baron Hussarek obljubil izvedbo te zahteve s 1. septembra, ali baron Hussa- rek, ki je zatrjeval Čehom, da sploh ni dal nemškimi radikalcem take obljube? Nemški nacionalci se boje, da sedanja izjava barona Hussareka napram Čehom pomenja nov kur — slovanski, kakor ga slutijo, po ljubljanskih dneh, tudi na jugu. Zelo nevarno je nemškimi nacionalcem tudi stališče nemških socialnih demokra- tov, ki so odločno za federalizacijo drža- ve, torej asilišče, ki se kolikortoliko strinja s slovanskimi težnjami. Nemško-na- cionalni listi kriče z ozirom na vse to po — razjasnitve.

Organizacija češke duhovščine. Iz Pra- ge se poroča 4. t. m.: Češka duhovščina se organizira. Včeraj dopoldne so se zbrali zastopniki češke duhovščine iz vse dežele na strogo zaupnem sestanku v Obecnem domu v Pragi, da se posvetu- jejo o sestavitvi nove krepke organizaci- je. Povabljeni so bili s posebnimi vabili samo zanesljivi duhovniki. Vključ temu pa je izvedel za to zborovanje praški nad- škof grof Huyn in je hotel presenetiti zborovalce takoj po otvoritvi zborovanja s svojim prihodom. Pripeljal se je z avto- mobilom pred Obecnim dom, toda tamkaj je nenadoma zaukazal, da naj avtomobil obrne, in se je vrnil v nadškofjsko pa- lačo.

Prodaja kuriva.

Ogje. 50 kg na rumene izkaznice. Razdeljevanje 6. septembra. Cena 80 vin. za kg. Sv. Vid: 1001—1250 (16) Montfort 5, 1251—1311 (16) Lazz. vecchio 17. — Stara mesta: 551—750 (13) Cavazzeni 3. — Novo mesto: 1551—2290 (14) S. Anastaso 9. — Stara mitnica: 3251—3856 (14) Paduina 13. — Nova mitnica: 301—500 (16) Toro 14. — Skedeni: 1—100 (6) Skedeni 508, cena 82 vin. za kg. — Sv. M. M. Zg.: 1—78 (10) Bivio 8. Koks. 10 kg na modre izkaznice. Cena K 270 za 10 kilogramov. Stara mitnica: 651—900 (53) Bosco 26. — Nova mitnica: 1—300 (2) Toro 14. — Sv. M. M. Zg.: 1—160 (41) Bivio 8, cena K 290 za 10 kg. — Kjarbola: 201—350 (48) Rigutti 11.

Domače vesti.

Umrja je 24. t. m. v Kandiji pri Novemestu na Dolenjskem po kratki, mučni bolezni, stara komaj 33 let, gospa Anica Prijatelj, soproga profesorja na goriški slovenski gimnaziji, g. Karla Prijatelja. Vrli rodoljubki, po svojem narodnem navdušenju in veseli naravi dobro znani in čislani tudi v tr- žaški družbi, najbližji spomin gospodu soprogu pa naše najiskrenejše sožalje!

Iz politične službe. Namestništveni podpredse- dnik v Trstu, Oskar Lohmeyer von Hohenleuten je odlikovan z vojnim križcem za civilne zasluge I. razreda; dvorni svetnik pri namestništvu v Ino- mostu, dr. Jurij Grabmayr von Angerheim, je ime- novan za namestništvenega podpredsednika v Trstu.

Prepoved izvoza živil iz Goriške. V četrtak je imel adunajski mestni svet sejo, v kateri je župan dr. Weiskirchner naznanil, po poročilu dunajskih listov naslednjo novico: »Kakor znano, si je dunaj- ska občina, porabivši veliko denarja in truda, na Goriškem nabavila zemljišča in jih uredila za pri- delavanje sočiva. Sedaj naj bi se bile velike mno- žine zgodnje sočiva, krompirja in sadja odpra- vile na Dunaj. Primorski namestnik pa je sedaj prepovedal izvoz vsega tega blaga na Dunaj. Du- najski župan se je obrnil na ministrskega predse- dnika Čeh, da bi bila zaradi te prepovedi zelo ovi- rana aprovizacija Dunaja in je sedaj dunjsko pre- bivalstvo navezavana na dovž sočiva iz Goriške. Du- nejaški mestni svet upa, da vlada ugodni županovi prošnji. — Ali že ni naravnost čudno, kako si je dunajska občina sploh mogla v sedanjem vojnem času nabaviti zemljišča, in to še razsečna zem- ljišča, z namenom, da bi se ta zemljišča obdelala za — Dunaj. Za Dunajčanje je ta zamisel gotovo zelo hvaljevredna, toda ne vemo, kaj bi rekli, če bi n. pr. mesto Trst našlo tam gori v bližini Du- naja velika zemljišča in bi jih dalo obdelati ter potem odpeljati prideleke v Trst. Sosednje dežele, Kranjska, Stajerska itd. in prav tako Dolnja Avs- trija z Dunajem vred ne dovoljujejo niti najmanj- šega izvoza, Tržačan, ki ima svoje lastno posestvo na Kranjskem, le z največjo težavo dobijo dovoljenje za izvoz toliko živil, kolikor jih potrebuje sam za- se in svojo družino, ostalo pa se zaseže na Kranjskem; Dunaj naj bi pa ves pridelek smel izpeljati iz naše Primorske, ki sama živi skoraj iz- ključno od izvoza izvozna prepoved tržaškega na- mestništva je tako upravičena, da bolj se more biti, in osrednja vlada bi se naravnost neopravi- ljivo pregrešila proti domačemu primorskemu pre- bivalstvu, ako bi preko tržaškega namestništva dovolila izvoz. Edino pravično bi bilo, da Dunaj

dobi toliko, za kolikor presega pridelek potrebe domače, primorske, dežele. Da pa ta prebitek ni velik, ali pa da ga sploh ni, je pa tudi umljivo, ker se Primorska tudi v rednih časih niti oddaleč ni mogla preživljati s svojimi lastnimi prideleki. Du- naj naj si pač za pridelaevanje sočiva oskrbi zem- ljišča v svoji bližini: imel bo pač potem sočije mesec pozneje, zato pa gotovo in mu ne bo ničveč mogel prepovedovati izvoza. Prepoved tržaškega namestništva pa naj ostane v veljavi! Trst je po- trebnejši od Dunaja!

Okoliškim materam v premislek. Bliza se zače- tek šolskega leta in ne malo težav dela marsika- teri skrb, v katero šolo naj vpiše svojega otroka. Katera naj bi bila najboljša? Slovenske šole so vse dobre. A upoštevati moramo najprej domačo šolo. Navajeni smo sicer, ceniti le tuj in oddaljene šole, a domače malo upoštevamo. To je napaka, ki je pri drugih narodih ne najdemo tako lahko. Mnogo jih ima tudi pomislek, morda celo nezaupanje do ma- gistratnih šol. To je pa le predsodek. Magistratne šole, t. j. mestne šole so ravno tako dobre, kakor n. pr. Ciril-Metodove šole, ker imajo isti načrt, ki je veljaven za vso državo. Čemu bi potem takem zasled okolišani otrok prostoroče mestnemu otroku, za katerega je Ciril-Metodova šola name- ničena? Ako se pa polnijo magistratne šole ali celo prenapolnijo, je pristiljen mestni magistrat odpre- ni razred in imenovat novega učitelja, kateri pride na ta način do zaželenega kruha, ker je magistrat dolžan skrbeti za slovensko šolstvo v Trstu. Matere, ne obremenjujte Družbe!

Prepoved zasebnega preskrbovanja z živil. Vest o taki prepovedi je silno vznemirila prebi- valstvo po mestih. Če rečemo, da je nastala prava konsternacija — ne pravimo preveč. Saj bi ne imeli v principu nič proti taki odredbi; kakor pa stoji danes stvari faktično, ali, če hočemo točne- je reči: kakor so zavezane, je umevno, da je ome- njena odredba izzvala paniko. N. pr.: zveza čeških okrajev je poslala na namestništvo v Prago depu- tatio, ki je opozarjala na nedogledne posledice, kajti konsekvntna izvedba takih odredb bi izzvala — glad, ko ne bi moglo občinstvo samo dopol- niti tega, kar dobiva uradno nakazano. Naj se le preganjati odušitvo in raznašanje, ali od prepo- vedí zasebnega preskrbovanja z živil v priligi po- železnika treba odnehati, ali pa naj se nakazila živil povzroja na toliko mero, da bo zadostalo za preživljanje. Saj je po skrajni bedi in po nagonu samohrane bilo prebivalstvo prisiljeno k sa- mopreskrbovanju z živil. — Kar velja za češka mesta, velja tudi za Trst. Iz meščanskih krogov smo prejeli: Aprovizacijska komisija, ki mora sama okoli kmetov iskati živeža za se in svoje dru- žine. Tak slučaj se dogaja — kakor nam poroča- jo iz Podgrada — aprovizacijskemu odboru. Altro če zabranjevanje zasebne aprovizacije! Prej nam mora gospoda dati ono, česar nujno potrebujemo, da se preživimo, in še je potem naj zabrani oseb- no iskanje živil. Dokler pa nam dajejo po 1/2 kg na teden in osebo — naj se zahtevajo od nas, da gremo živi v grobove! Ministrom je lahko predpi- sovati in izdati naredbe. Nam pa, ki trpimo glad, ni to vseeno. Ako morajo celo ljudje, ki imajo aprovizacijo v rokah, s trebulom za kruhom — kaj pa naj strimo mi navadni ljudje? Gospa Lučič je svojedobno odgovorila cesarskemu komisariju na magistratu, ko je ta pozival mestni gospodarski svet, naj levi odušbe po mestu: »Dobro! Mi se podvržemo tudi temu poslu, ako se ljudstvo pre- skribi s potrebno hrano. Dokler pa moram iskati hrane po kmetih, da si tako ohranim živo dečo, do tedaj blagoslovjam tudi odušbe — samo da se more kaj dobiti!« Mi sicer nismo tega mnenja. Želimo, naj se — ako možno — zabrani vsako odušbe, ali družinski članom, ki gredo iskat hrane za lasno družino, naj se ne odjemlje kar so nabrali z muko. Ali naj se da ljudstvu, da bo moglo živeti — ali pa naj se dovolj da si bo ljud- stvo vsaj samo smelo iskati živeža? Tretje poti ni. Družinski oče.

Malomarnost. Prejeli smo: Državna in južna železnica sta spremenili vozni red. Prva je objavila spremembo dan po dovršenem činu, vsled česar so ljudje imeli nepotrebne izgube časa. Druga pa sploh še ni objavila nastalih sprememb in imajo lokalni listi še vedno stari vozni red! Na kolodvor- lah pa morajo oni, ki ne znajo nemški, povpraševati tretje osebe, ako hočejo vedeti za odhode in prihode vlakov! To je nekaj več nego malomar- nost, ki pa (vsaj upamo), izgine v kratkem.

Pešni promet vojnih ujetnikov in internirancev z Zedinjenimi državami v Ameriki. Na avstro-ogr- ske voje ujetnike v Zedinjenih državah v Ameri- ki in na avstralske in ogrske državljane, ki so tam internirani, se morejo pošiljati pisma in dopisnice, kakor tudi pošne nakaznice pod pogoji, ki ve- ljajo v splošnem za pošni promet vojnih ujetnikov.

»Goriško vinarsko društvo«, ki se je nahajalo doslej v Kobiljuri pri Stanjelu, je prenesto svoj urad z današnjim dnem v Gorico. Društvene pose- le je prevzel začasno društveni predsednik, tajnik Goriškega kmetijskega društva in ravnatelj kme- tiške šole v p. bivajoč v ulici Morelli št. 40, I. n.

»Hej Slovani« prepovedana — v čeških šolih. Znano je, da je bila ta himna svoj čas zelo strogo prepovedana po vsem Češkem. Prišli so potem boljši časi in prepoved praškega policijskega ra- vnatelstva je začela polagoma izgubljati svojo ostrino, dokler ni menda sama po sebi popolnoma izgubila veljave. Sedaj pa je okrajni šolski svet v Blatni na Češkem izdal na šolska vodstva vsega okraja ferman, v katerem se pravi: »Dogodil se je slučaj, da so učenci na nekem izletu v spremstvu učiteljev in učiteljic poleg drugih pesmi peli tudi »Hej Slovani«. Ker pesem »Hej Slovani« naspro- tje pravih načelom šolske izobrazbe in avstrijske patriotske vzgoje, odrejamo ravnateljstvom in šolskim vodstvom v izogib vseh strogih kazenskih posledic, da nemudoma z vsemi sredstvi najodlo- čneje preprečijo ponavljanja in oauemogojico za bo- gočje. Opozorjamo obenem, da se moraj zapleniti pesmarice, v katerih se nahaja omenjena pesem.« — Pol stoletja se je pela pesem, ne da bi bil našel kdo na njej vse te strahovite lastnosti, ki so jih odkrili sedaj na njej. In biti morejo res zelo hude, ko je treba preprečiti prepovedanje »nemudoma«.

»Z vsemi sredstvi« in »najodločnejše«. Ferman bi menda ne bil tako srdit niti tedaj, če bi šlo za umore, uboje, rope itd. In tu pa taka strogost pri prepovedi pesmi, ki se sme svobodno peti povsod drugod, samo ne v čeških šolah.

Ciril-Metodova prireditelj v Barkovljah. Dovo- ljenje za otvoritev prepotrebne otroške vrta v Barkovljah je opozorilo odbor CM podružnice na razno, prej nepoznane potrebe. Iz tega se je ro- dila misel, ta je po bliskovito dozorila v trden sklep, in tako je prišlo do nedeljske veselice, katera je uspela nad vse pričakovanje. — Nabito polna dvo- rana ljudi obojega spola in vsake starosti je pri-

čala o potrebi takih narodnih prireditev, lepi in- kaso 1012 K pa je potrdil narodno zavest Barko- vljanov. Za krasni uspeh te veselice bodi izreče- na najiskrenejša zahvala našim domačim pevkom, pevovodju in goslarju g. Guliču, ki so zadostili po- polnoma nalogi, katero so si oprtili sami, zaveda- joč se narodne dolžnosti. Posebno toplo zahvalo naj sprejme g. Anica Cokova, deklarovalka krasne Askerčeve pesmi »Knežji kamen« in pa dramatični dhor Marijinega doma za prijazno sodelovanje s srečno izbrano igro »Skrivnostna zaroka«. — Od- bor podr. CMD v Barkovljah.

Stoje zaostali po padlih vojaki. Zaostali v vojni padli ali umrli vojakov, ki se še niso pri- javili pri mestnem anagrafskem uradu (ul. Sanitá 25 III, vrata 58), se pozivajo, da se prijavijo do 21. t. m. Stojte bo rabilo v podlogo preskrbe za- ostalih. Kdor se ne prijavl, se oskuduje sam.

Vrtna zabava pri »Tirocu«. Kaker smo že ja- villi, se bo vršila v nedeljo na vrtu »Gospodarske- ga društva« (pri Tirocu) vrtna veselica v prid C. M. Pričetek ob 4 pop. Vstopnina prosta. Spored raznovrsten.

Z. J. Z. podružnica Trst II. ima danes, 6. t. m., ob 7 in pol odborovo sejo. Prosi se, da se vsi od- borniki in zaupniki sele gotovo udeležijo.

Razne nezgode. 3 letni Marij Brandolin je padel z drugega nadstropja hiše št. 50 ulice Bosco ter si je pri tem razbil črepijo. Z rešilnim vozom pre- peljal v mestno bolnico, je nekaj minut nato umrl.

39 letna Amelia Podrekar, stanujoča v ulici Pozzo bianco št. 14, se je na ulici zgrudila na tla.

Vzrok — slaba prehrana.

Svinja ga je ugriznila. 36 letnega Karla Maldin- ja, stanujočega v Skedaju št. 753, je na ulici ugriznila svinja in sicer tako močno, da mu je pre- grizla nekaj arterij na roki. Morali so ga prepeljati v mestno bolnico.

Zastrupljenje s svetilnim plinom. Alojzij Ples, 48 let star, bivajoč v ulici Eremo št. 236, je pri neki družini v ulici Madonnina št. 36 v kuhinji po- pravil plinov naprave. Pri tem je iz neke cevi izpuhtela večja množina plina, ki ga je tako ema- nil, da so ga nezavesnega morali prepeljati v mestno bolnico.

DAROVIL. — Za šentvidsko šolo so darovali štirje vdovci vrhu zida pri steklenici dobrega žganja, sedveda tudi ne ob pomanjkanju druge zabave K 80, gospa Marija Dežman na polo K 105. Po seji Z. J. Z. zbrani odborniki darovali K 20.

— Blejska fronta v veseli družbi brez deklet pri »potoku« zbrala K 40 za šentvidsko šolo. Denar hrani uprava.

MALI OGLASI.

Krasna stanovanja v razglednem na morje, blizu južne železnice, med dvema tramvajskima progama, tri sobe kuhinja, kopalna soba, sočica, klozet, klet, balkon, največji komfort, električna luč, dvigalo, se oddajo takoj po najnižjih cenah v najem. Poizvedovanja pri upravitelju Sirovica, ul. Tor S. Piero 12/II, tel. 15-49 od 3-5 pop. 2665

Stanovanje v polunadstropju, blizu južne železnice, med dvema tramvajskima progama, 7 sob, kuhinja, kopalne sobe, so- bice, 2 klozeta, klet, največji komfort, električna luč, se oddajo takoj po ugodnih cenah v najem. Poizvedovanja pri upravitelju Sirovica, ul. Tor S. Piero 12/II, tel. 15-49 od 3-5. 2686

Za trgovsko pisarno se 1566 gospodična večja knjigovod- stva, perfektno strojepisja, slovenskega, italijan- skega in nemškega jezika. Ponudbe pod »Konto- stitucija na Ins. odd. Edinosti« 2670

Sode od piva in vina kupuje Hotel Balkan, Piazza Caserma. 2692

Samo na debelo. Raznovrstno blago za preprodajalec, galante- rije in drobnine. — Jakob Levi, Trst, ulica S. Ni- colo 19. 8147

Adolf Nagel ul. Squero nuovo 8. kupuje in prodaja vreče vsake vrste, vin- ske, olinate in petrolejske sode ter plačaje po najnižjih dnevnih cenah. Iščo kupce in se dobro plača. 2569

Išče se stanovanje z sobo, sočico, kuhinjo, vpejavo plina ali elektrike in vode. Ponudbe na Ins. odd. Edinosti pod »Stanovanje«. B 23

JADRANSKA BANKA

Trst, Via Cussù di Risparmio št. 5 (Lusina postopje)
Kapital in rezerva K 23.500.000.—

Filijalke: Dunaj Tegethofstrasse 7—9, Dubrovnik, Kotor Ljubljana, Metković Opatija, Split, Sibenik, Zadar.

Vloge na knjižico 3 1/2 % Vloge na knjižica

od dneva vloge do dneva vzdiga. Rentni davek plačije banka od svojega. Obrestovanje vlog na tekočem in žiro-računu po dogovoru. Akreditivi čeki in nakaznice na vsa tu- in inozemska tržišča. — Kupuje in prodaja: vrednostne papirje, rente, obli- gacije, zastavna pisma, priporočila, delnice, srečke, valute, devize, promese itd. Daje predujme na vrednostne papirje in blago ležeče v javnih skladiščih. — Safe Deposits. — Prodaja srečk razredne loterije. Zavarovanje vsakovrstnih papirjev proti kurzni izgubi, revizija zrebanja srečk itd. brezplačno Stavni kredit, remours krediti. — Borzna naročila. — Inkaso. — Menjalnica. — Eskompt menje

Telefoni: 1463, 1793 in 2666. Brzojavi: JADRANSKA

Uradna ure: od 9 do 1 popoldne

Veče količine prvovrstnog, jakos

OCTA

u hrastovim buradima,

nadalje 1000 hl

Jakog srijemskog vina

upotrebivo takodjer za boce

nudi IZIDOR PESING, Mitrovica.

Češko Budjevička Restavracija (Bosa- kova uzorna češka gostilna v Trstu) so nahaja v ul. G. Galatti (zraven glavne pošte.) Slovenska potrežba in slovenski jedilni listi.

»GOSTILNIŠKO DRUŠTVO«, pri dr- žavnem kolodvoru (Sv. Vid), ul. Lazza- retto vecchio št. 31, sprejema nove člane. — Pristopne prijave sprejema odbor, oziroma voditeljica gostilne.

Tiskarna „Edinost“ v Trstu
vpisana zadruga v omejenim poročitvom

Ker je bil občni zbor, sklican na dan 30. avgusta 1918 nesklepčen, se sklicuje

IX. redni občni zbor

na petek, 20. septembra 1918

ob 7 zvečer v prostorih „Edinosti“, ulica Sv. Frančiška št. 20.

DNEVNI RED:

1. Predložitev letnih računov.
2. Predlogi o razdelitvi čistega dobička in sklepanje o tem.
3. Slučajenosti.

NACELNIŠTVO.

Opomba. — Ta občni zbor bo sklepčen ob vsakem številu udeležencev.

Občinstvu mesta Trst ter bližnjega Krasa

naznanjam, da prevzamem vsakovrstno mnenje pšenice, rži, kornice itd., ter zlasti priporočam svoj stroj za luščenje (phanje) ječmena in kornice. Za točno in hitro postrežbo se je obrniti na IVANA MAHNIČ, mlinarja (četrti mlin) DOLINA št. 174 pri Trstu.

ND. Prevzame se od najnižje teže 5 kg do ce- lega vagona.

Dobroznana urarna in zlatarna
A. POVN v Trstu, Trg stare mitnice št. 3.

Bogata zaloga vsakovrstnih ur ter raznih zlatenah.

JUGOSLOVANI I

Izvrstno izpadle fotografije dr. Krekove slavno- sti v St. Janžu na Dolenjskem naročajo se pri pri- znanem fotografu Vekoslav Kleinu v Sežani, ka- teri od prodaje cene odstopa 5% prispevka C. M. D. — V zalogi so dr. Korošec in dr. poslanec Stanjek, kot govornika na odru in spominska plo- šča nemuriga dr. Kreka — Cena slike je K 6, raz- glednice pa po 2 K (original). Narodno misleče trgovce na deželi pozivam stem, da se čim prej odločijo za prodajo razglednic, katere lahko prej zgoraj imenovanem pismono naročijo. 1000 komad- ov 100 K. Slike so v izlozbi knjig. Štoka v Trstu.

VEKOSLAV KLEIN priznani fotograf, Sežana.

SOBOZDRAVNIK

Dr. J. Čermák

v Trstu, ulica Posta vecchia 12

vogal ulice delle Poste

Izdiranje zobov brez bo- lešin. — Plombiranje.

— UMETNI ZOBJE —